

RINGMUREN VOKSER PÅ FALSTER

Et topmoderne højsikkerhedsfængsel er ved at tage form på Nordfalster. Fagbladet var med til rejsegilde.

Af Andreas Graae

Det er en gammel skik, at bygherren holder rejsegilde for håndværkerne, når spærene er rejst. Den tradition holdt Kriminalforsorgen i hævd tre et halvt år efter, det første spadestik blev taget til Statsfængslet på Nordfalster.

Omkring 200 mennesker var mødt op til rejsegilde den 19. juni i en gigantisk betonsal med en elendig akustik.

"Det er en god dag for alle byggerier, når man kan fejre rejsegilde," rungede områdedirektør Rasmus Andersens stemme ud i salen: "For ganske få år siden var der ikke andet end en bar mark, men nu her arbejdspladser og om kort tid 250 nye beboere."

Også chefen for Koncern Anlæg i Direktoratet for Kriminalforsorgen, Erik Bang, hilste velkommen. Og efter Guldborgsund Kommunes borgmester John Brædder og byggeleder Filip Behrens havde rost samarbejdet med Kriminalforsorgen, stod den på ristede pølser og Cocio-bajere udenfor på den regnvejrsvåde byggeplads.

I køen til pølsevognen spørger fagbladet fængselschef Michael Gjørup, hvordan det er at se sin nye arbejdsplads tage form: "Det er meget specielt at stå her i dag. Det er jo en milepæl af de helt store, når man holder rejsegilde. Så begynder det at ligne noget. Selvom det eneste der lige nu minder om et fængsel, er ringmuren."

Bag pølsevognen, nogle gravkøer og en afspærring skimtes ganske rigtigt dele af ringmuren. Men som den står der ufærdig, ensom og isoleret fra resten af byggeriet, minder den mest af alt om de fragmenter af Berlin-muren, der endnu er bevaret.

Det nye fængsel bliver dog ifølge Michael Gjørup meget andet end en ringmur: "Vi har prøvet at tænke arkitektur og funktionalitet sammen, så det ikke bliver for institutionspræget – men samtidig skal vi kunne håndtere alle slags indsatte. Sikkerheden skal være i top."

BORGMESTER: KOM TIL FALSTER

En medister og en ristet hotdog tungere spotter vi borgmesteren. John Brædder benytter lejligheden til at gøre reklame for sin kommune: "Det er et meget stort aktiv for en kommune som vores at få så stort et byggeri. Det skaber ikke bare arbejdspladser, men også et stort potentiale for udvikling."

Når byggeriarbejderne er færdige i starten af 2017, håber han at kunne lokke både uniformeret og civilt personale til at bosætte sig i kommunen.

"Der følger mange muligheder med, når man bygger sådan et nyt moderne fængsel – som for eksempel nye boliger og uddannelse til de indsatte. Men hvorfor ikke også flytte uddannelsen af fængselsbetjentene hertil? Det er noget, jeg vil drøfte med direktoratet og Fængselsforbundet," siger han.

STOR SMIDIGHED OG FREMTIDSSIKRING

Nu er det blevet tid til en rundvisning. Fagbladet slutter sig skyndsomst til flokken, der vandrer af sted med anlægsschef Erik Bang i spidsen. Vi starter i et af de nærmeste celleafsnit.

"Vi står lige i hjertet af fængslet. Med celleafsnitene spredt rundt omkring os," siger han og peger videre hen mod den særligt sikrede afdeling.

Her skal en ekstra indvendig ringmur og større personale-tæthed sikre, at rammerne er på plads til at rumme for eksempel rockere, bander og ekstremister.

Flokken fortsætter ind i, hvad der ligner konturerne til et gårdareal med massive betonvægge til alle sider: "Som I kan se, er her mange muligheder for opdeling. Vi kan for eksempel opdele gårdarealet her til mindre enheder," siger Erik Bang.

BADEVÆRELSE IMPORTERET FRA TJEKKIET

Vi går indenfor og ned ad en lang dunkel korridor med vandpytter i hjørnerne og huller ind til cellerne.

Byggeleder Filip Behrens fra Rambøll forklarer om konstruktionen: "Alle celler er 12 kvadratmeter og har eget bad og toilet. Cellens vægge og gulv er lydisoleret. Derved undgår vi, at de indsatte larmer og forstyrrer hinanden."

Vi tager et kig ind i badeværelset, der består af nydelige turkise klinker i et enkelt design: "Badeværelserne er netop blevet importeret fra Tjekkiet," forklarer Filip Behrens.

Gruppen fortsætter frem til vagtstuen. Den ligger centralt med åbent udsyn til alle gangene, der fordeler sig ud i en stjerneform. Faktisk ligesom det klassiske panoptikon, der blev udviklet af Jeremy Bentham i 1700-tallet.

Men til forskel fra Benthams fængsel, hvor ideen er, at fangerne bliver overvåget konstant uden at kunne se deres overvågere, er bygningen i det nye fængsel tænkt anderledes.

"Ideen om det panoptiske fængsel er slet ikke så tosset – og tanken har vist sig at være langtidsholdbar. Men i dag handler det om andet og mere end overvågning," siger Erik Bang.

Han uddyber: "Det har været vigtigt for os at skabe et fængsel med et menneskeligt ansigt. Personalet skal kunne overvåge de indsatte, men de indsatte skal også kunne se personalet. Det giver en trykthed for de indsatte."

TEKNOLOGIEN SKAL IKKE TAGE OVER

Arkitekturen understøtter altså ifølge anlægsschefen åbenhed og relationsarbejde – frem for alene at fokusere på overvågning og kontrol.

"Vi skal passe på med at overdrive overvågningen, så teknologien ender med at overtage de menneskelige opgaver. I mange af de ældre fængsler kan de fysiske rammer i sig selv skabe barrierer for den dynamiske sikkerhed. Det har vi mulighed for at undgå i et nyt byggeri," siger han.

Vi er nået ud til portbygningen, hvor rundvisningen slutter. Her kigger vi op til centralvagtens på første sal, hvor det kommende personale vil overvåge hele fængslet.

"Portbygningen er bombesikret og har et meget effektivt visitationsområde, så vi kan kontrollere alt og alle, der skal ind og ud af fængslet," siger Erik Bang.

Han viser vej videre ud til den ydre perimeter, der fungerer som parkeringsplads. Fagbladet takker anlægsschefen for en spændende rundvisning, og vi glæder os til at vende tilbage, når fængslet står færdigt om halvandet års tid.